

Universitätsbibliothek Wuppertal

**L. FENE||STELLAE DE MAGI||stratibus, sacerdotijsq[ue]
Roma=||norum libellus**

L. <Fenestrella>

Basileae, 1523

De coss. et eorum potestate. Cap. V.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-810](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-810)

64 DE MAGISTR.

Omnes Magistratus auspicium iudiciumque habento ex quois Senatus esto.

Eius decreta rata sunt.

Ni potestas par minorue prohibescit Senatuscōsulta perscripta seruant.

Is ordo vitio vacato cæteris specimen esto,

Senatori qui nec aderit: aut causa, aut culpa esto.

Loco Senator & modo orato. Causas populi teneto. Sed de Senatoribus hætenus.

De Coss. & eorum potestate.

C A P. V.

ANno ab vrbe condita ducen-
tesimo quadagesimo quarto
pulsus propter imperiosam ar-
rogantiam Tarquinio rege, ciuitas
in libertatem recepta est cuius adi-
piscen-

piscendæ Iunius Brutus Tribunus
 Celerum author fuit. Tū regiæ po-
 testati imperium cōsulare successit, *Cōsula*
 omnino regio simile, nisi quod re- *re im-*
 gium imperium perpetuū fuit, con- *perium*
 sulare verò annuum. Creati sunt er- *quale.*
 go Cōs. ipse Iunius Brutus & Tar- *Primus*
 quinius Collatinus comitiis centu- *cōs. T.*
 rariis primi qui omnia iura (vt in- *Collati-*
 quit Liuius) omnia insignia tenuere *nus &*
 neque iis quicquā de regia potesta- *Iunius*
 te diminutū. Id modò cautū est ne *Brutus.*
 si ambo fasces haberent duplicatus
 terror videretur: Brutus prior con-
 cedente collega fasces habuit, qui o-
 mnium primum auidū nouæ liber-
 tatis populū, ne post modum flecti
 precibus aut donis regiis posset iu-
 reiurando adegit neminem Romæ *Regnū*
 passuros regnare. *curatū*

Consulum magistratus à consu-

lendo dictus est: quòd eorum esset
 consulere in Senatu. Quintilianus
Coss. vn lib. 1. dicit dubitari posse à Consu-
de dicti. lendo, an à iudicâdo dicantur: quia
 veteres hoc quoque iudicare dixe-
 runt: vnde Cicero lib. 3. de Legibus,
 testatur ex legibus duodecim tabu-
 larum, eodem Prætores, Iudices &
 Coss. dici à præundo, iudicando, &
 consulendo. Leges autem apud Ci-
 ceronem ita scriptæ reperiuntur de
 potestate Consulari.

Leges Regio imperio duo sunt: ii-
Cōsula que præundo, iudicando, Consu-
ria lendo, Prætores, Iudices, Coss. ap-
 pellantor.

Militiæ summum ius habento.
 Nemini parento. Ollis salus populi
 suprema esto.

Eum Magistratum nisi interue-
 nerint decem anni ne quis capito.

AEur-

A Euitatem annuali lege seruato.

Hæ sunt leges Cōsulares in quibus perspicui potest qualis Consulū potestas fuerit. Sed quoniam *Cōsules, Prætores, Iudices, cur idē dicti.* illic eosdem Prætores, Iudices, & Consules appellari videmus considerandum est in vrbe iudicia primū penes Reges fuisse: deinde extinctis Regibus, id munus Consulibus cessisse qui propterea & Prætores & Iudices in legibus duodecim tabularum nominantur. Postea aucto imperio quando molestiis & oneribus iudiciorum satisfacere nequirent grauioribus negotiis occupati creati, sunt Prætores propter lites dirimendas & constituenda iudicia, de quibus alibi nobis dicendum. quòd de interueniētibus decem annis scriptū est id perpetuum non fuit. Nam Liu. lib. 7. dēc. 3. te-

*Consu
les refi
cere con
tra le-
ges 12.
tabul.*

statutur ius populo fuisse reficiendi
 Consules quos & quoties vellet ex
 iis qui Cofs. ante fuissent. Sic C. Ma-
 rius septies Cof. perhibetur fuisse
 intra pauciores annos quàm septua-
 ginta. Similis lex ferè fuit qua cautū
 est nequis post Præturā citiūs quàm
 biennio lapso Consulatū iniret au-
 thore Ci. in Rullum vbi se Cof. fa-
 ctum esse dicit post Præturam suo
 anno, id est biēnio lege præscripto.
 Præterea quòd iubentur æuitatem
 annali lege seruare sic est accipien-
 dum vt intelligamus Consularem
 ætatem quadraginta trium annorū
 fuisse. Nam lege annaria nullus an-
 te quadagesimum tertium annum
 poterat Consulatū adipisci. Propter
 ea Ci. gloriatur suo anno se Cof. fa-
 ctum, id est, eo anno quo Consula-
 tum ei primū per annales petere
 licuit

*Lex an-
naria
de Cofs.*

licuit. Cæterum Magistratum ini-
bant non modò Consules sed e-
tiam Prætores Calendis Ianuarij. *Quorū*
Tamen circa bella Punica & ante *pore*
Idibus Martij teste Liuius, & ex eo *Coss.*
ipso die, boues singulos Ioui Con- *magi-*
sules solebant immolare. *stratum*
inirent.

Porro ne Priscorum morem in
creandis Coss. cæterisque Magistra- *Mos an*
ribus ignoremus, animaduerten- *riquis*
dum est Romæ fuisse institutum vt *in peten-*
diebus comitialibus (qui vel à Con- *dis ma-*
sule vel alio magistratu cui tum co- *gistrat.*
mitia habendi ius erat edicto pro-
mulgabantur) Populus in Cam-
pum Martium conueniret, vbi qui
Magistratum petebant, Candidati *Candi-*
à toga candida quæ gestamen erat *dati.*
Peditorum dicti, Tribus circum-
bant singulósque prehensantes gra-
tiam & suffragia precibus tempo-

rariæque obseruantia emerebantur
vnoquoque plebeiorum ac popu-
larium benignè & nominatim ap-
pellato. Quam ad rem faciliùs agen-
dam Nomenclatores inuenti sunt
qui singulorũ nomina tenebãt, can-
didatísque suggerebant vt quisque
obuius erat. sed id postea vetitum
lege Plutarchus author est in Cato-
ne minore. Plin. in epistola ad Ne-
rium ait in comitiis hunc ordinem
solitum fuisse seruari: citato nomi-
ne candidati silentium summum:
dicebat candidatus pro se: explicat
vitam suam: testes & laudatores da-
bat vel eum sub quo legatus aut eũ
sub quo Quæstor fuerat vel vtrum-
que si poterat. Addebat etiam quos-
dã ex suffragatoribus. Illi grauitè &
parcè loquebantur plus hæc quàm
preces proderant. Interdum candi-
datus

datus natales competitoris aut an-
 nos, aut etiam mores arguebat. Au-
 diebat Senatus grauitate Censoria
 ita sæpe digni, magis quàm gratiosi
 valebant. Cæterùm animaduerten-
 dum in talibus Magistratuum peti-
 tionibus nihil ambitiosè factū exi-
 stimari, licet in speciem qui sic pete-
 ret & populum ambiret reus ambi-
 tus videretur. Propterea sciendum
 authore Cicerone in Oratione con-
 tra Sallustium duplicem ambitum
 esse, vnum popularem, concessum
 quidē atque etiam laudatum, cū
 aliquis Magistratū aut curationem
 petendo suā operam offert Reipu-
 blicæ, iudiciūque de se faciendū popu-
 lo permittit absque dolo malo, hoc
 genus ambitionis nullis legibus pro-
 hibetur, sed approbatū semper & à
 maximis præstantissimisque viris

*Ambi-
 tus du-
 plex.*

Leges exercitum est. Alterum autem in-
variade fame & legum seueritate notatum,
ambitu. quod aliquando dolo committitur
 & vnde cades largitiones & variæ
 corruptelæ nascuntur: de huiusmo-
 di crimine variis temporibus variæ
 leges rogatae sunt. Primum anno ab
 vrbe condita trecentesimo nonage

Lex Pe simo septimo lex Petilia qua nō lar-
silia. tiones paupere tū ciuitate. Sed præ-
 postera ambiendi ratio cogrecebatur
 cum noui quidam homines præter
 morem nundinas & cōciliabula a-
 gerent & fauorem hominū sibi cō-
 ciliantes suffragia peterēt. At de hac

Lex Cal Liuius lib. 7. Itē lex Calphurnia an-
phurnia no ab vrbe condita sexcentesimo
 octogesimo septimo Rep. iā impe-
 rii dignitate & opū magnitudine
 aucta qua lege præter alias pœnas
 pecuniaria quoque adiecta fuit au-

tore

tore Pediano. Huic successit lex Tullia. M. Tullio Coss. ex Senatu decreto lata, quādo cautū est, præter alia multa, ne quis prandia vulgò daret, alioquin legis Calphurniæ reus haberetur. Adiecta etiā asperior poena quā antea, nepe exiliū: nam antea damnati in ciuitate remanebant. Fuit præterea lex Pompeia de ambitu seuerissima quæ Cæsare in Gal-

Lex Tullia.

Lex Pompeia.

leis res maximas gerente, tum lata est quum Candidatis in vrbe infamientibus sic ambitus arderet vt populus in varia studia scinderetur ferroque dimicaretur atque igni, & propterea teste Appiano, octo mensibus Respublica magistratibus caruerit, in quibus procellis ac fluctibus suadete Catone solus Cn. Pompeius tertius Coss. ab interrege creatus est, qui ambitū è campo Martio

fontibus punitis non sine magna laude pepulit author est Plinius. Ad

*Obfer
uatores
Comiti-
orum.*

hibebantur autem in comitiis obseruatores qui ne quid fraudis & ambitus admitteretur, circumspicerent: sæpe enim eueniebat vt pecuniæ tributim diuiderentur à candidatis ad egentium aucupanda suffragia: & qui pecuniam tributim diuidebāt. Hi diuifores dicti sunt quos

*Diui-
fo-
res.*

Pedianus à Plauto magistro Spuriarum dici putat. Hi si deprehēsi fuissent & conuicti damnabantur plerumque in præiudicium eorū qui largitiones dicebātur fecisse auctore Cicerone pro Plancio. Idem in Oratore pro responsis arispicum scripsit singulas Tribus suum diuiforem habuisse. Et in oratione pro

*Sodales
Comiti-
orum.*

Plancio de sodalibus meminit, id est de iis qui coitiones honorum adipiscen-

piscendorum causa fecissent & ope-
 ram suam ad suffragia corruppen-
 da interposuissent, hos enim Roma-
 ni nomine criminoso sodales voca-
 bant. Pedianus in eorum ordine po-
 nit Sequestres apud quos pecunia
 deponebatur & ait in sodalitiis pro-
 prium Quæstorem deputatum fu-
 isse quæ omnia lege Licinia consti-
 tuta sunt Cic. pro Cluentio & Ap-
 pianus li. 2. de bel. civil. testantur eū
 qui ambitus damnatus erat in inte-
 grum restitui si aliū eiusdem crimi-
 nis reum adduxisset & condemnas-
 set. Iam verò quoniam de Coss. desi- *Desi-*
 gnatis sermo sæpe apud authores. *gnari*
 nunc videndū qui sint & cur appel- *Coss.*
 lentur: propterea sciendum in mo- *qui ap-*
 re fuisse apud Romanos ut Coss. *pellentur*
 Prætores & Tribuniplexis crearē-
 tur in annum proximum, id quod
 f. j.

erat designare, vnde Consules designati dicti sunt, qui creati in annum proximum nondum Consulatum & consulatus insignia inierunt. Inibant autem vt superius dictum est Calendis Ianuarij, & aliquanto tempore Idibus Martij. Comitia verò in quibus creabantur aut designabantur Magistratus non habebant præscriptum, aut certum aliquod tempus quo fierent. Sed quoniam diximus Regiæ potestati Consularem parem fuisse, animaduertendum est paucis id annis durasse, nempe vsque ad Valerij Publicolæ consulatum, qui Tarquinio Collatino successit: Is enim cùm in suspicionem venisset affectati Regni post obitum Iunij Bruti, & aduocata concione se purgasset. Author fuit ferenda

Consularis potestas imminuitur.

rendæ legis, vt ab omnibus Magistratibus esset ad populum prouocatio. Tum ergo Consularis potestas Regia multò inferior esse cœpit. Nec illud silentio prætereundum Consules ex corpore patrum solitos primùm creati. Deinde tamen seditionibus Tribunitiis id concessum, vt alter Consul ex illius ordine legeretur. Primus ex plebe Consulatam obtinuit Lucius Sequacius. Quòd si Consul in bellum proficisceretur is exibat ab vrbe paludatus, id est, paludamento indutus quæ clamys erat imperatoria & dabatur pro insigni non solum Consulibus, sed etiam lictoribus. Eratque alba aut purpurea teste Valerio libro 6. vbi scribit Crasso proficiscenti contra Parthos pulcrum paludamentum datum fuisse: cum

*Consulū
alter ex
plebe.*

*Cōsules
paludati.*

tamen in bellum exeuntibus album
aut purpureum dari soleret. Quum
autem exiret Paludatus nuncupa-
bat prius vota diuis in capitolio,
quo potest bellum victor ac trium-
phas ad eosdem deos merita dona
pop. Rom. traducebat. Illud etiam
adiiciendum fuit iis quæ de Candi-
Candida datis diximus necesse fuisse Consu-
ti comi latum petentibus ut comitiis ipsi per
tis in- se interessent neque per alios peten-
ter sint. di consulum facultatem haberent.
Et hæc de Cons. dicta sufficiant.

De præfecto urbis.

CAP. VI.

PRæfecti vocabulum sic latè patet
ut per id quisquis præficitur ali-
cui negotio significetur propterea
præfectum urbis appellamus eum qui
negotiis urbanis præerat: fuit autem
primum constitutus ab Romulo
cū